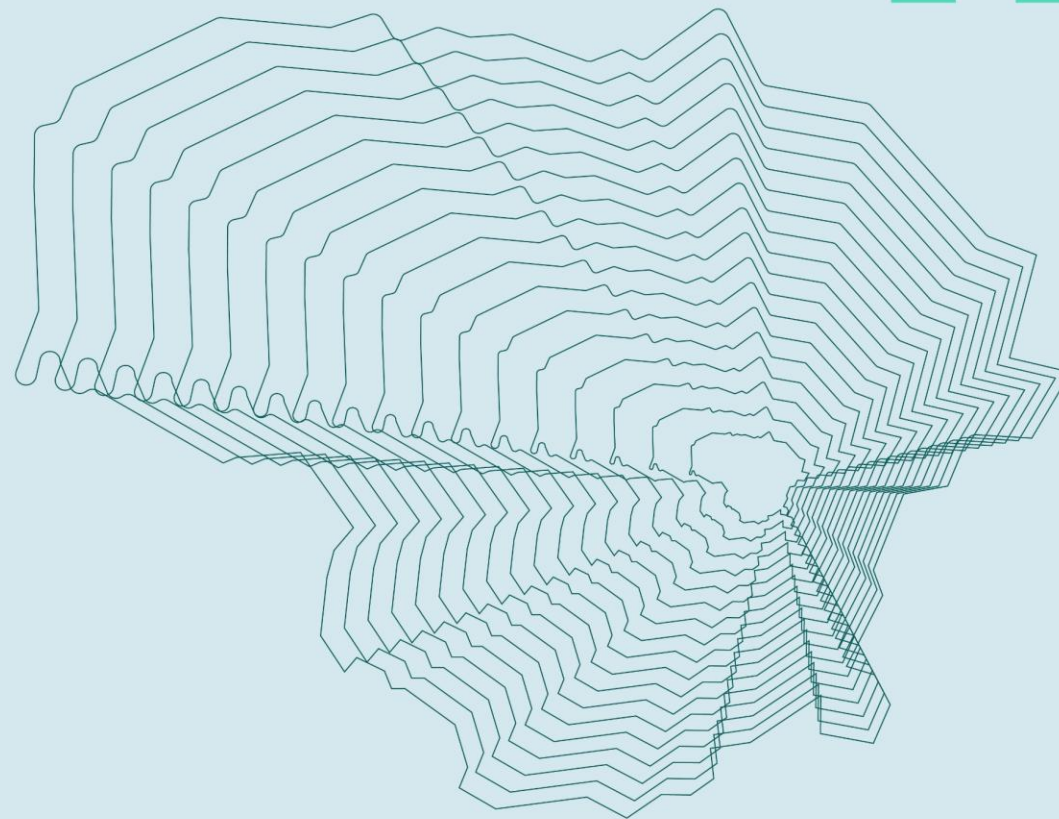

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

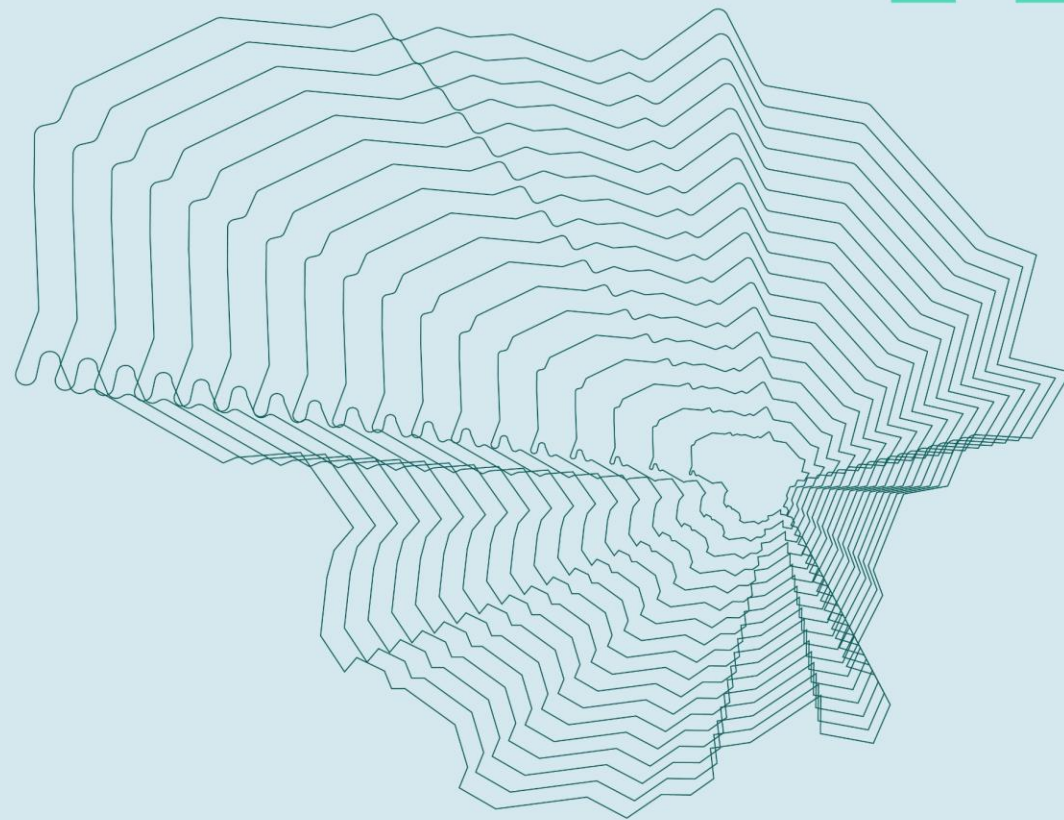

Valdybos narys
Marius Skuodis

2025 m. rugsėjo 24 d.

Pasaulinė scena

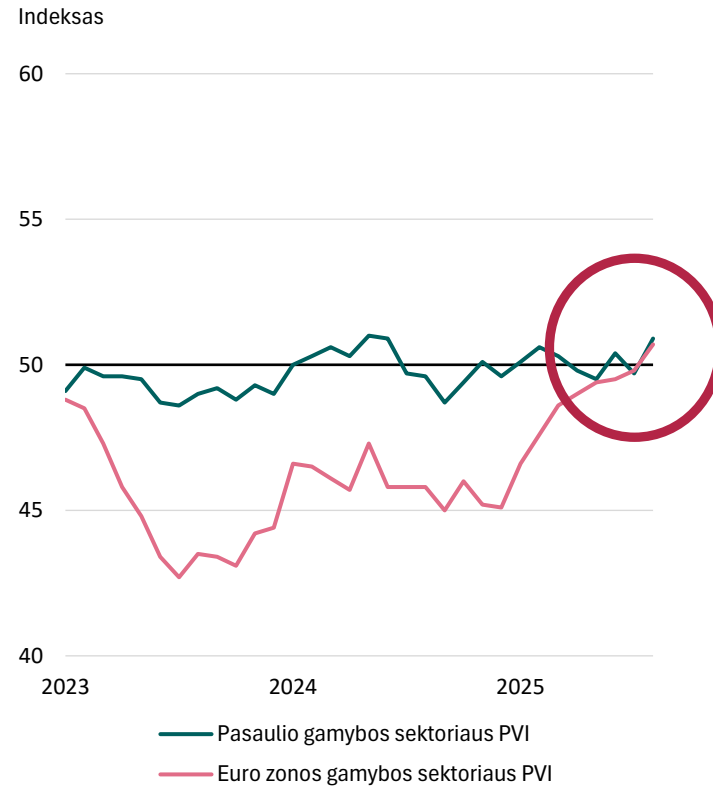
JAV muitai pasaulio ekonomikos augimo nesustabdė, bet raibulių matysime

Visos ekonomikos PVI

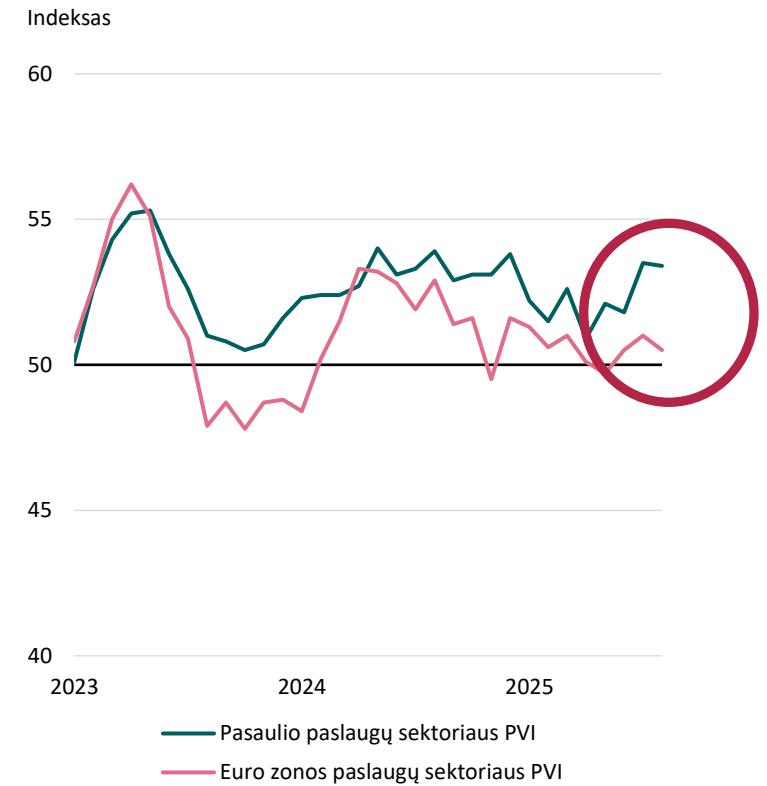
Šaltiniai: Refinitiv datastream.
Pastaba: PVI – pirkimo vadybininkų indeksas.

Gamybos sektoriaus PVI

Šaltiniai: Refinitiv datastream.

Paslaugų sektoriaus PVI

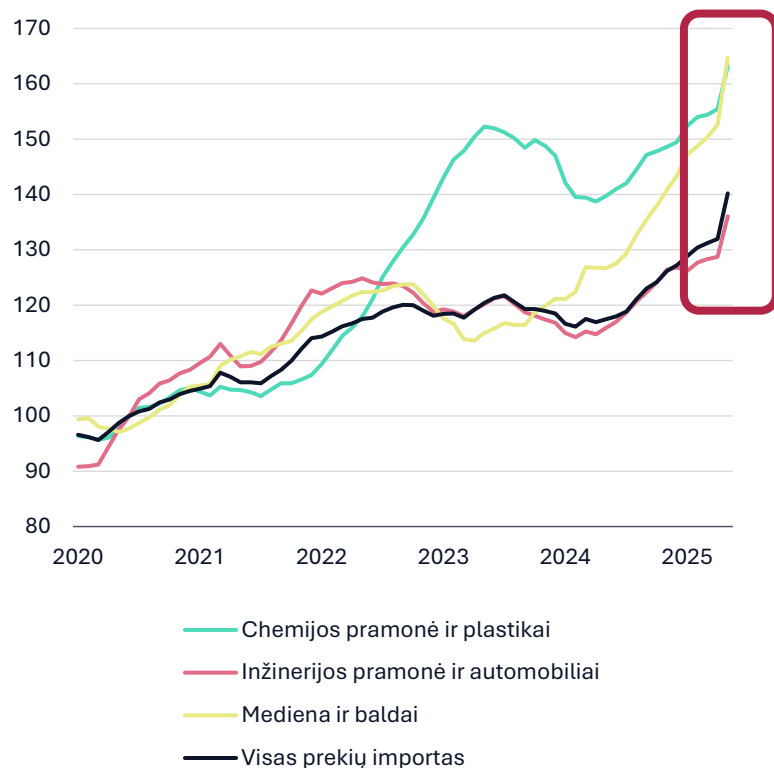

Šaltiniai: Refinitiv datastream.

Kinija žengia į ES rinką vis platesniu žingsniu

Realiojo importo iš Kinijos raida *Palyginamosiomis kainomis*

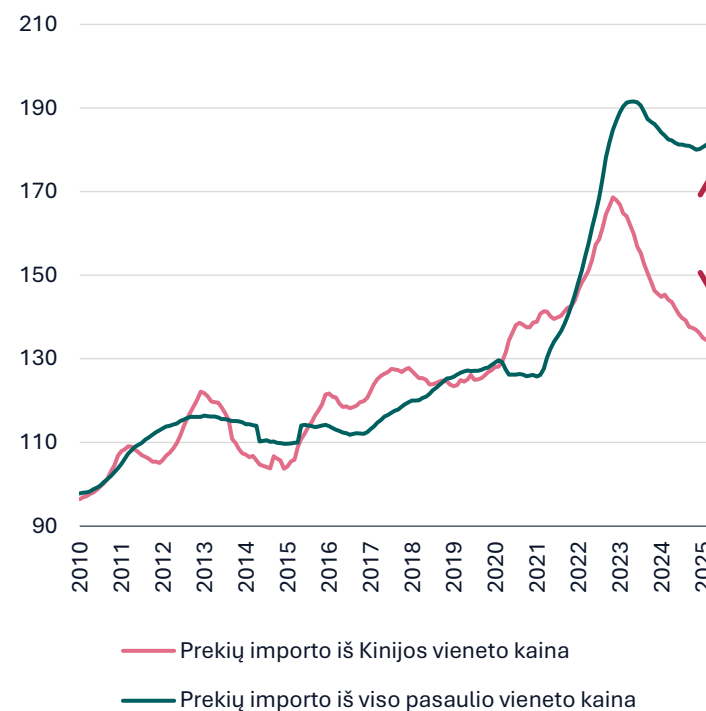
Indeksas (2020 = 100), 12 mėn. slankusis vidurkis

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai

ES prekių importo iš Kinijos ir iš viso pasaulio kainų raida *Importo vieneto kaina*

Indeksas (2010 = 100), 12 mėn. slankusis vidurkis

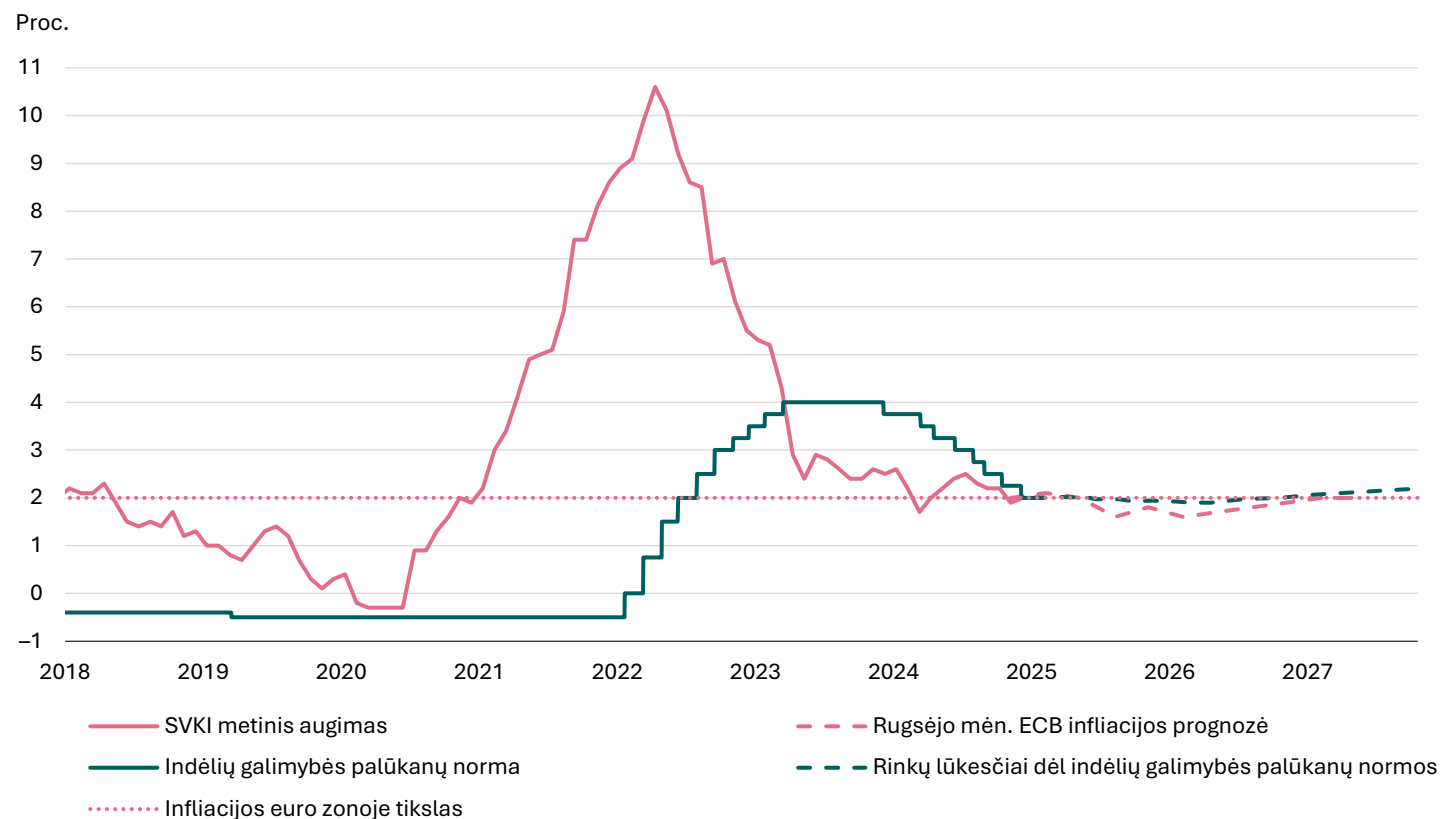

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

- I pusmetį importas iš Kinijos – beveik 14 % didesnis nei prieš metus
- Importo iš Kinijos kainos mažėja ženkliai sparčiau nei iš visų kitų pasaulio šalių
- Prekybos prekėmis balansas su Kinija blogėja, kol kas ES tai kompensuoja kitose rinkose

ECB palūkanų normos mažėjo infliacijai įsitvirtinus ties siekiamu lygiu

Faktiniai palūkanų normų ir infliacijos euro zonoje duomenys bei rinkų lūkesčiai

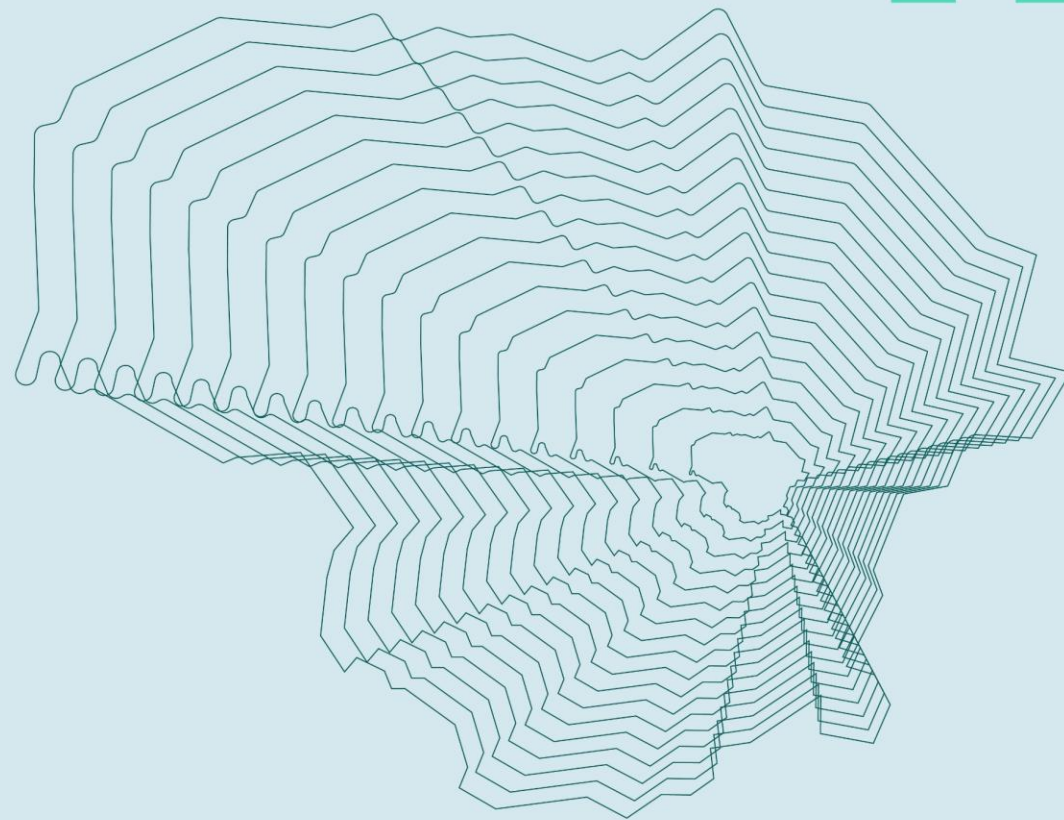
- Pinigų politikos pobūdis švelninamas. Mažėjant infliaciniam spaudimui, ECB toliau mažino pagrindines palūkanų normas
- Infliacija sumažėjo ir iš esmės atitinka ECB tikslinį lygį

ECB rugsėjo mėn. prognozės:

	2025	2026	2027
BVP	1,2 (+0,3)	1,0 (-0,1)	1,3 (0,0)
SVKI	2,1 (+0,1)	1,7 (+0,1)	1,9 (-0,1)
SVKI, išskyrus energiją ir maistą	2,4 (0,0)	1,9 (0,0)	1,8 (-0,1)

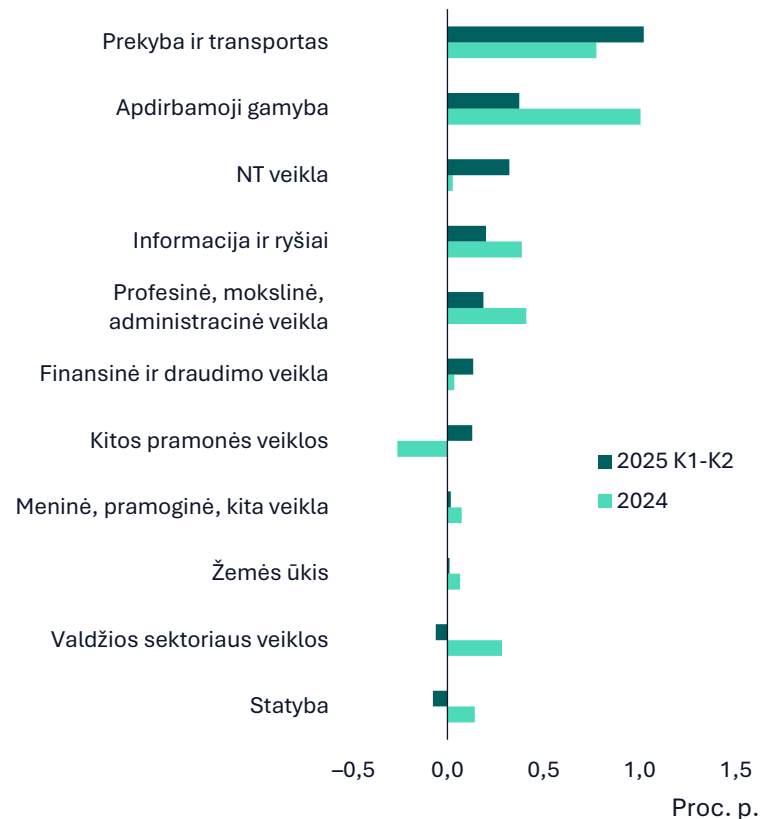
Lietuvos ekonomikos kryptis

Trumpam prislopęs, Lietuvos ekonomikos augimas turėtų vėl sustiprėti

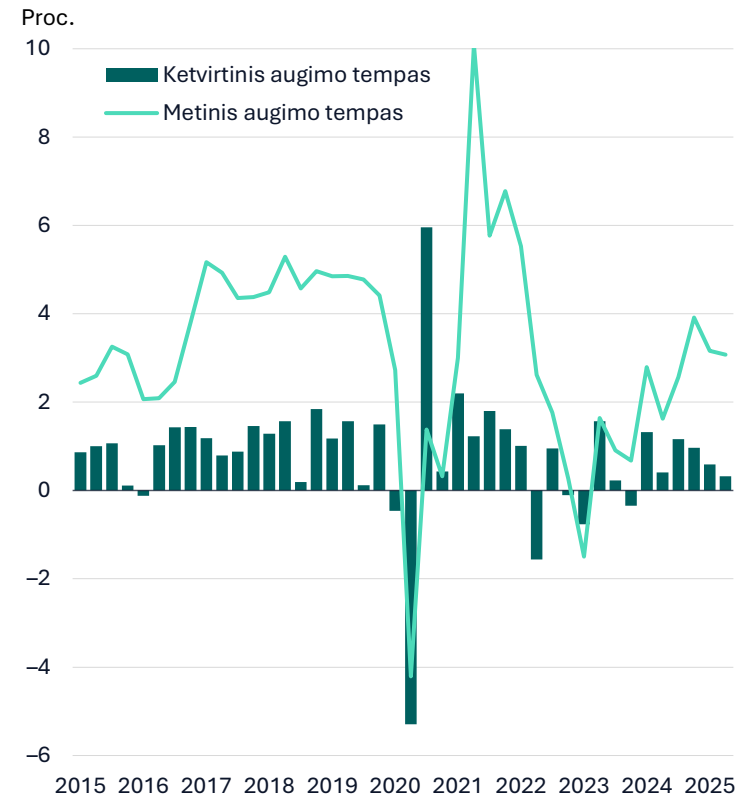
Sektorių indėlis į metinį BVP augimą

Vidutinis ketvirtinis augimas,
perskaičiuotas į metinį augimo tempą

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Realiojo BVP raida

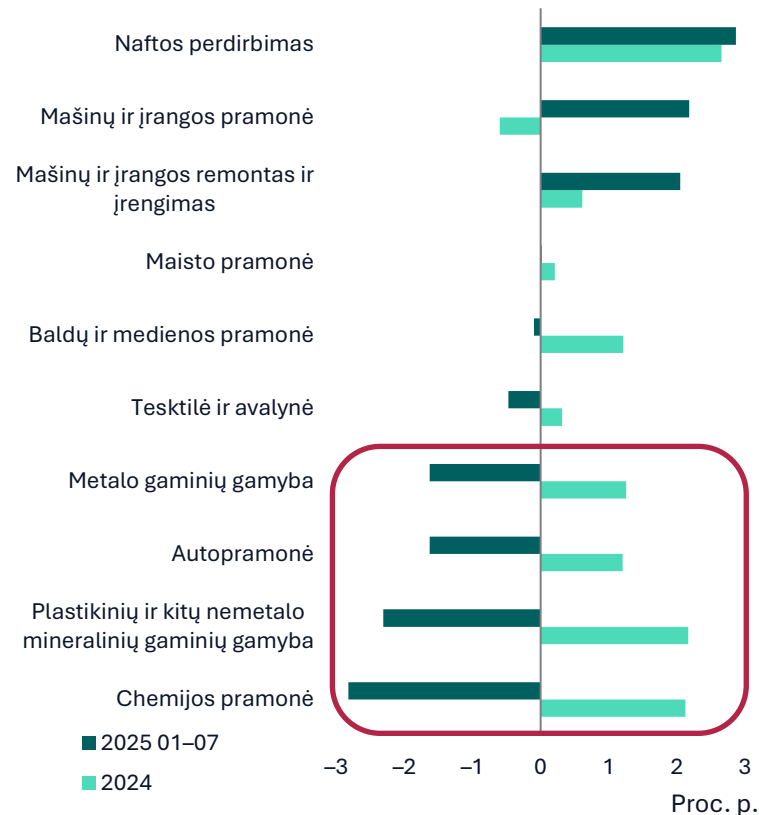
Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

- Lietuvos ekonomikos plėtra sulėtėjo. Šių metų I pusmetį vidutiniškai per ketvirtį paaugo 0,5 proc., tai perpus lėčiau nei 2024 m.
- Itin reikšmingai sumažėjo apdirbamosios gamybos indėlis į BVP augimą, tačiau lėčiau augo ir dalis kitų veiklų
- Numatomas ekonomikos augimas spartės – tebebus artimas ilgalaikiai augimo tendencijai

Testas pramonei: grumtynės eksporto rinkose aštrėja, pozicijos silpsta

Apdirbamosios gamybos pardavimai

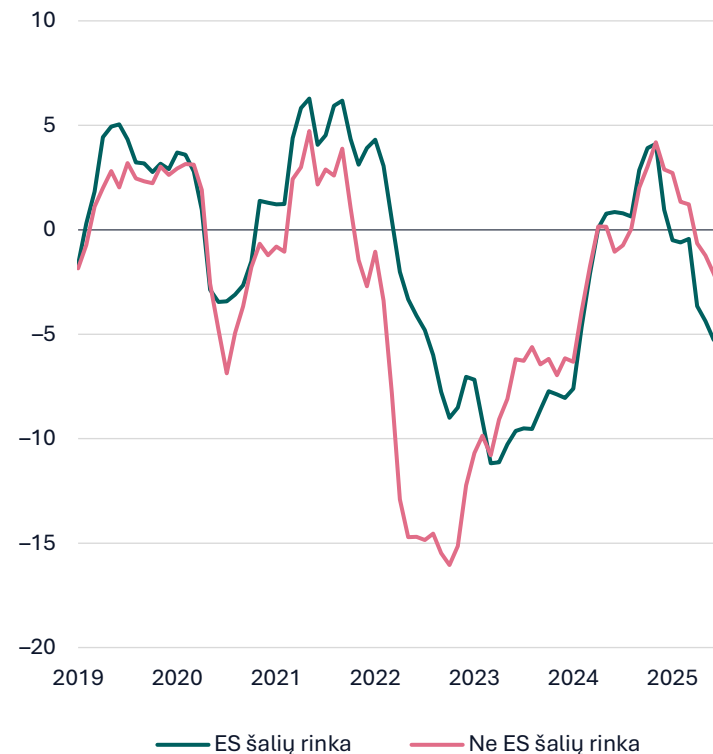
Vidutinis mėnesinis augimas,
perskaičiuotas į metinį augimo tempą

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Lietuvos pramonės įmonių gebėjimo konkuruoti vertinimas

Nuokrypis nuo 2015–2019 m. vidurkio (3 mėn. slankusis vidurkis)

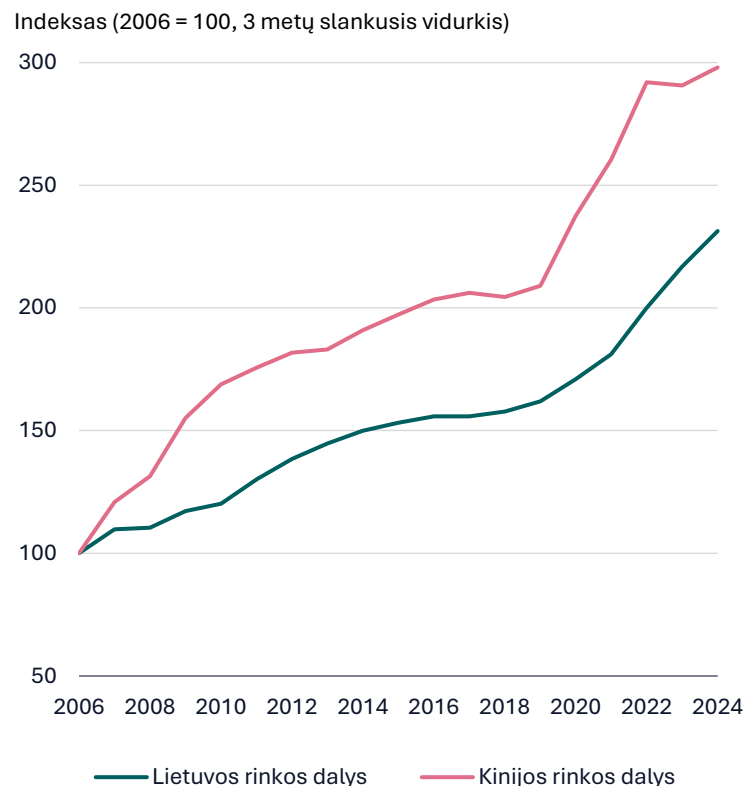

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

- Po 2 metus trukusio pakilimo, šiemet apdirbamoji gamyba neauga
- Įmonių vertinimu, jų gebėjimas konkuruoti užsienio rinkose prastėja
- Blogėjant konkurencinei aplinkai ir neaugant gamybai, užleidžiamos pozicijos eksporto rinkose

Ar lietuviškų prekių eksportui kyla grėsmės?

Svarbiausių pramoninių prekių, kurioms JAV taikomi didesni tarifai, rinkos dalių raida ES

Šaltiniai: Eurostat ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Svarbiausių pramoninių prekių, kurioms JAV taikomi didesni tarifai, kainų raida ES

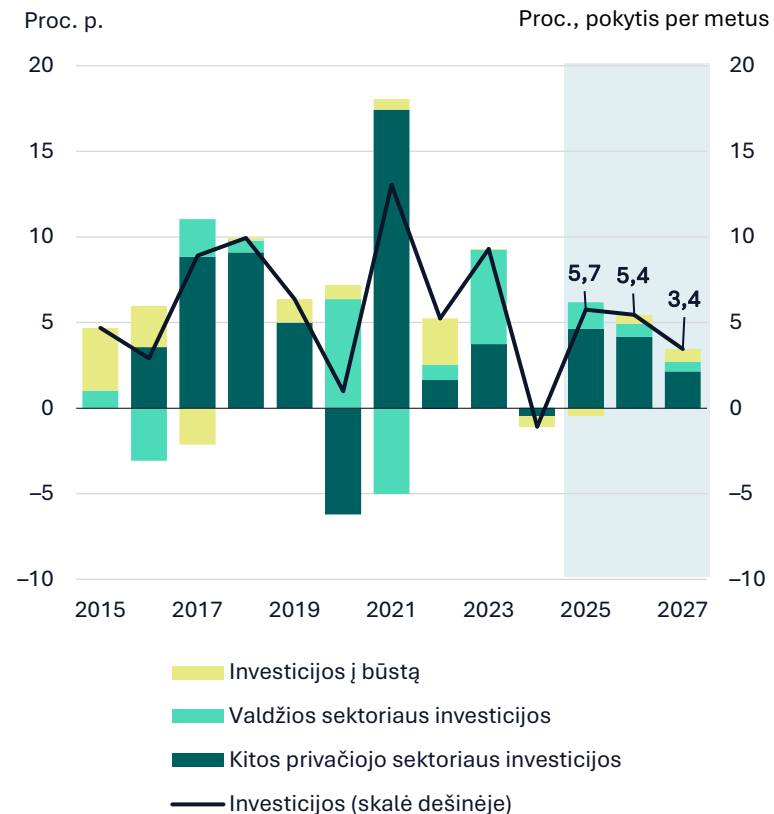
Šaltiniai: Eurostat ir Lietuvos banko skaičiavimai.

- Lietuvos eksportuotojai augino rinkos dalis net ir gamindami santykinai brangesnę produkciją
- Aukštesnės pridėtinės vertės prekių konkurencinį pranašumą iki šiol palaikė ne kainų veiksniai
- Žemesnės pridėtinės vertės prekių grupėse rizika didesnė – pigių Kinijos prekių nukreipimas į Europą gali riboti Lietuvos eksporto galimybes

Investicijos: nepaisant negandų, jos nesustoja augusios

Investicijų raida ir kaitos veiksniai

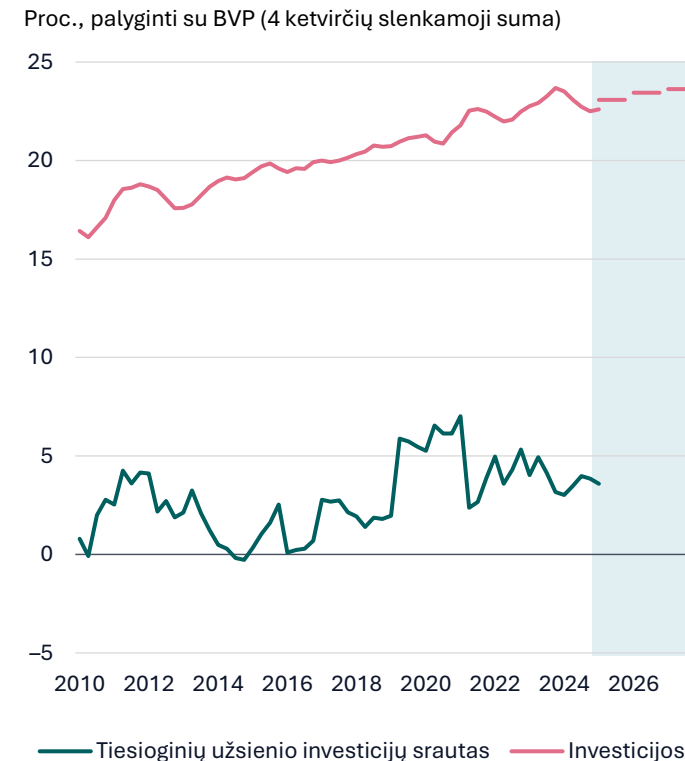
Palyginamosiomis kainomis

Šaltiniai: ECB, Eurostatas, Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Investicijų Lietuvoje ir tiesioginių užsienio investicijų raida

To meto kainomis

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

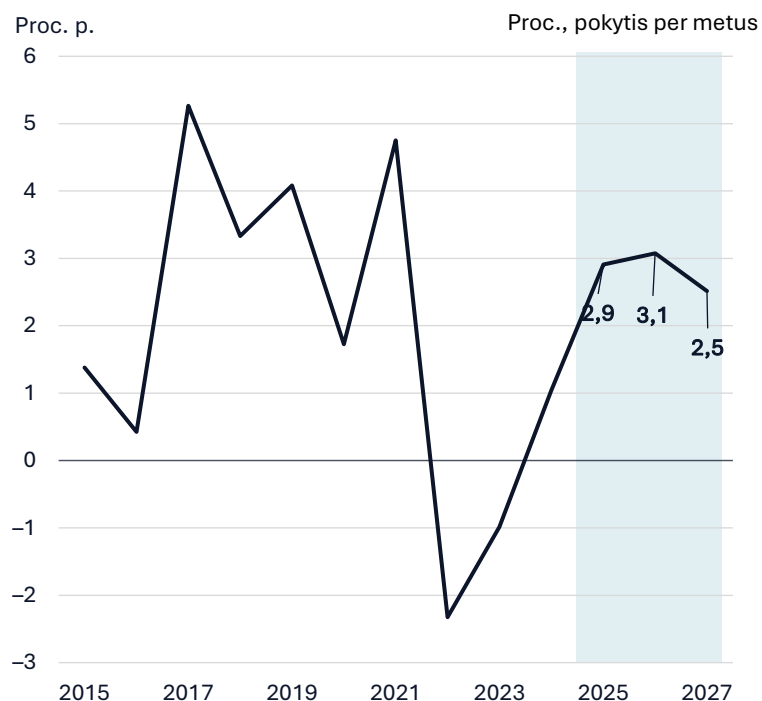
- Privatusis sektorius investuoja į įrangos atnaujinimą, gamybos pajėgumų plėtrą, gamybos modernizavimą
- Valdžios investicijas skatins su EGADP* siejami projektai ir numatomos didesnės išlaidos gynybai
- Lietuvoje jau veikiančios užsienio kapitalo įmonės investicijų nestabdo

Pastaba: *Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (angl. *Recovery and Resilience Facility*).

Našumo blyksniai: investicijos kilstelėjo našumą, pristabdyti gali išteklių stygius

Našumo raida ir prognozės

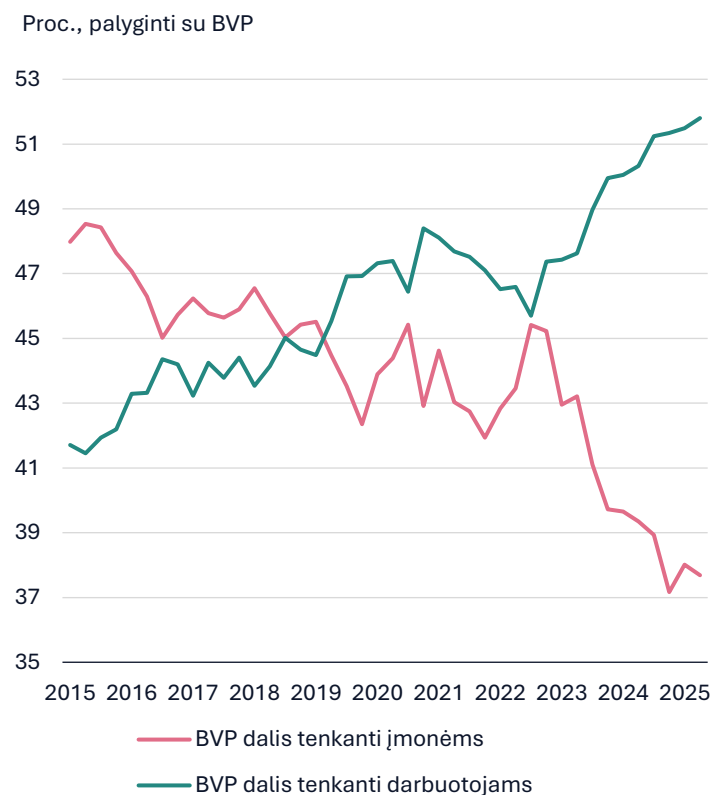
Palyginamosiomis kainomis

Šaltiniai: ECB, Eurostatas, Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

BVP dalis tenkanti darbuotojams ir įmonėms

To meto kainomis

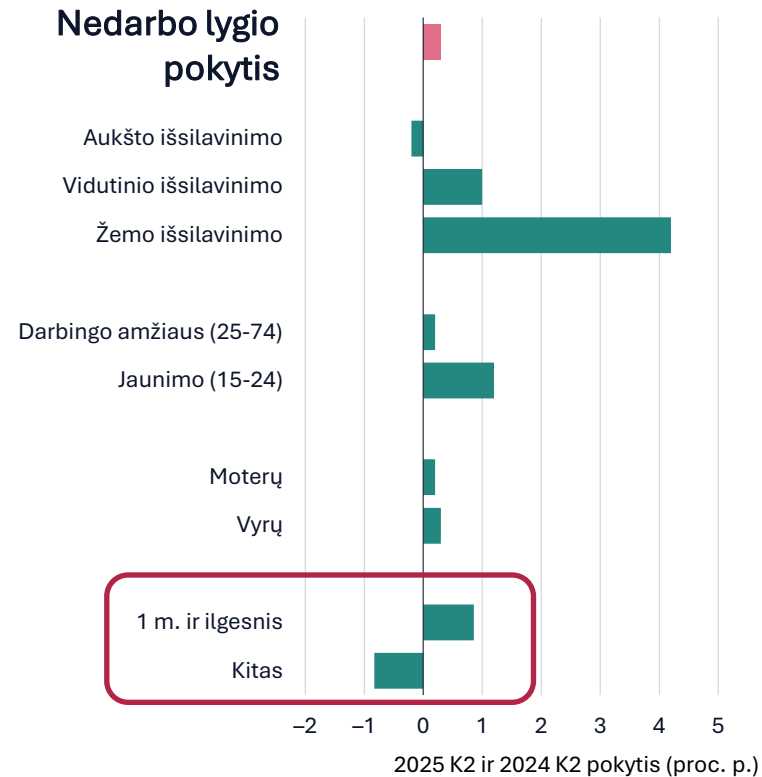

Šaltiniai: ECB, Eurostatas, Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

- Po kelių sudėtingų metų našumo augimas pradeda atsigauti
- Įmonių finansinės galimybės prastėja – kyla rizika, kad pristigs išteklių investuoti ir didinti našumą
- Švelnėjanti pinigų politika ir augantis kreditavimas gali sumažinti lėšų investicijoms stygių

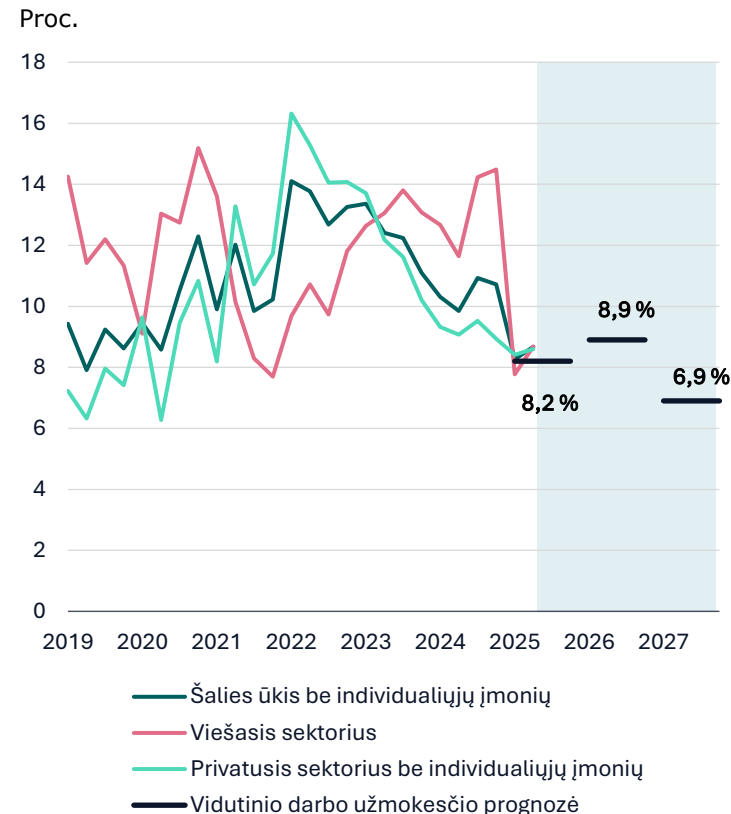
Atodūsiai darbo rinkoje: ekonomikos augimas sulėtėjo – nedarbas padidėjo, atlėjo spaudimas mokėti daugiau

Nedarbo lygio pokyčiai per metus

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Darbo užmokesčio raida

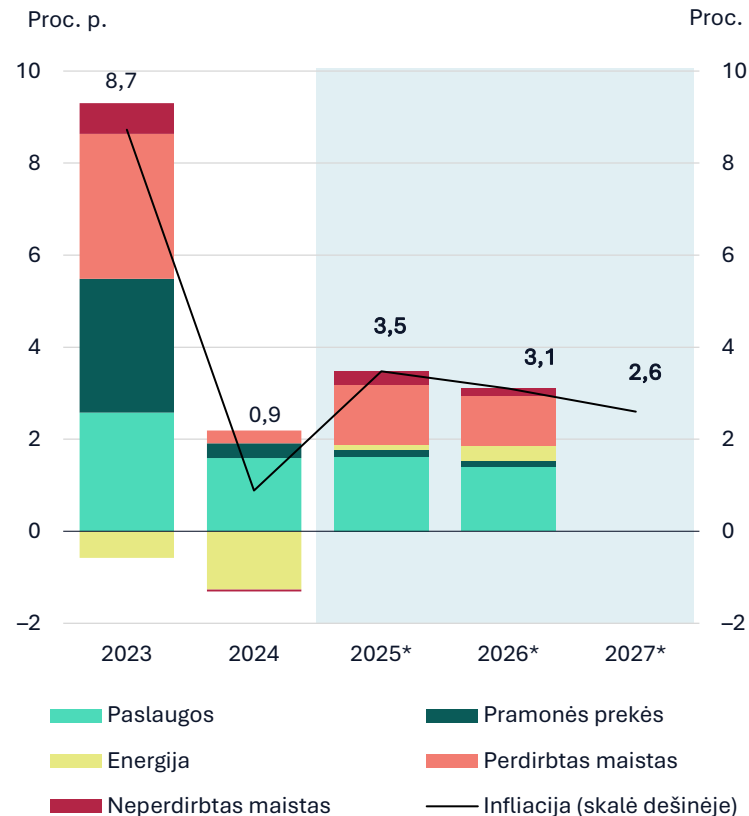

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

- Per pirmąjį pusmetį užimtumas sumažėjo reikšmingoje dalyje ekonomikos veiklų, o nedarbas antrąjį ketvirtį pakilo iki 7,2 proc.
- Reikšmingai padidėjo ilgalaikis nedarbas – jis šiuo metu sudaro 2,7 proc.
- Labiausiai didėjo žemą išsilavinimą turinčių asmenų nedarbas
- Po infliacijos nulemtos spartaus atlyginimų augimo, jo tempas normalizuojasi

Infliacija tebėra padidėjusi, tokia tebebus ir kitamet – lems mokesčių pakeitimai

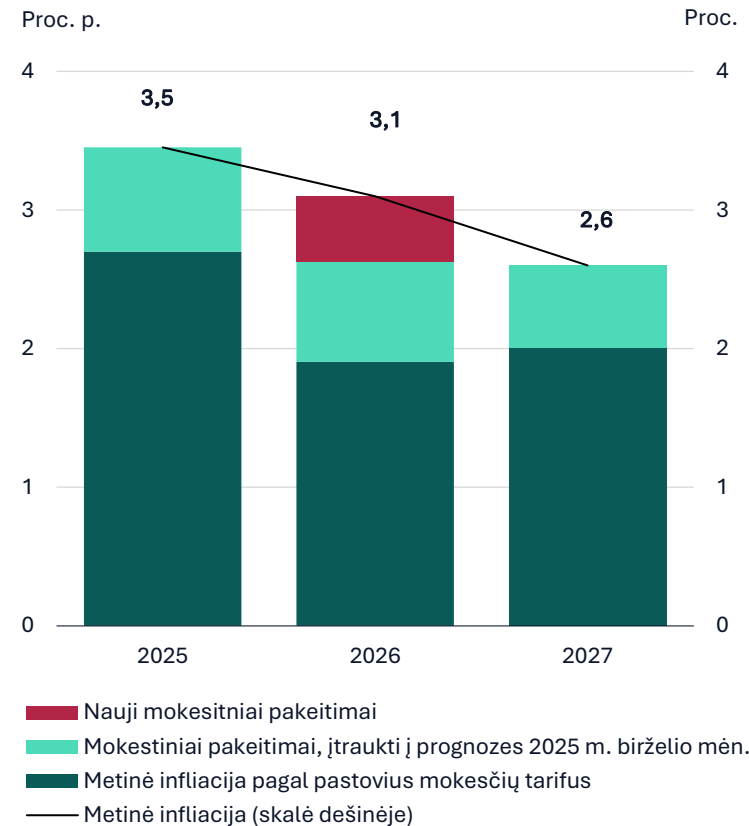
Infliacijos raida ir prognozė

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

* Prognozė

Prognozuojamas mokesčių poveikis kainų raidai

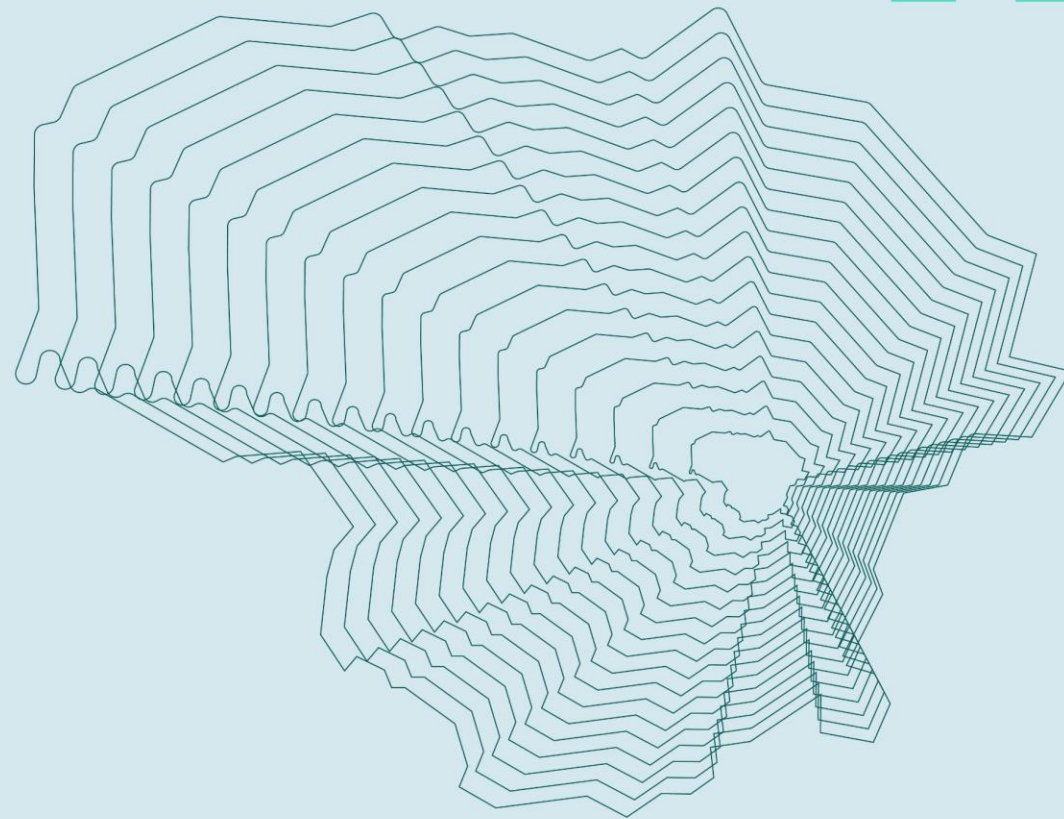

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

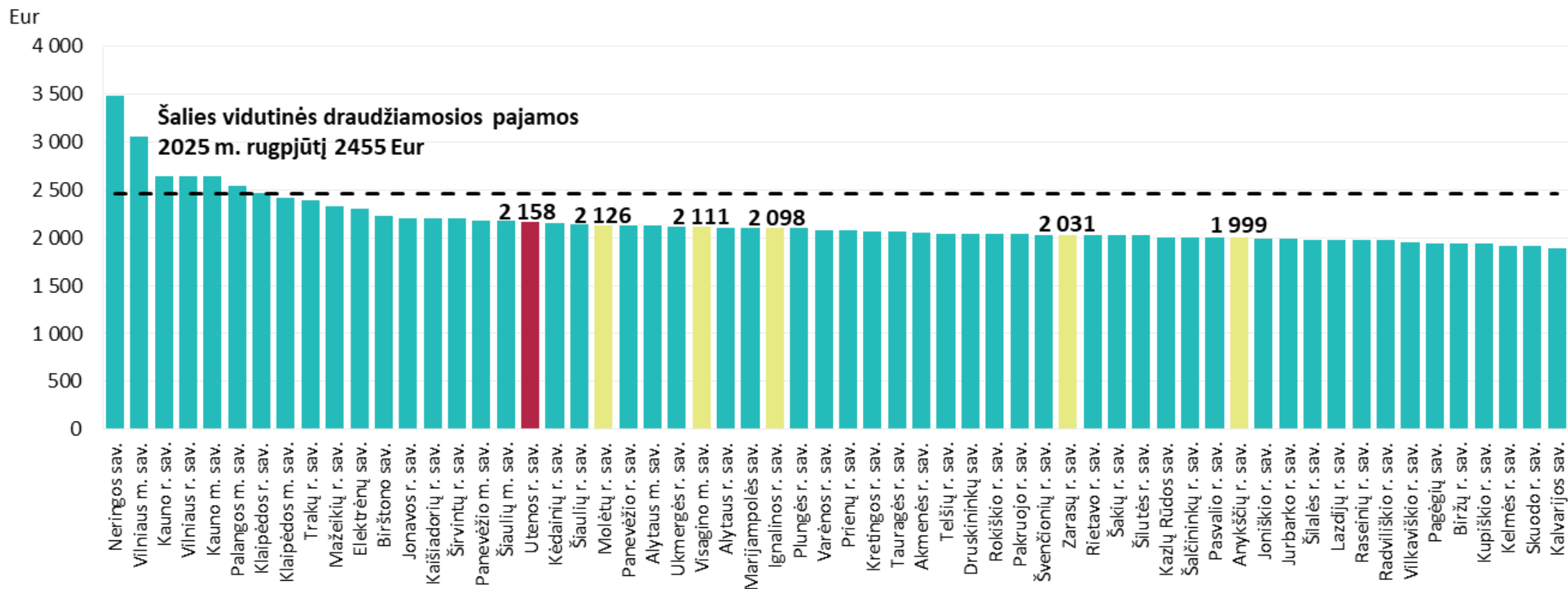
- Šiais ir ateinančiais metais labiausiai prie kainų augimo prisidės brangstantis maistas ir paslaugos
- Mokestiniai pakeitimai nulems apie ketvirtadalį kainų padidėjimo 2025–2027 m.
- Kainų augs lėčiau nei darbo užmokestis – perkamoji galia didės

Ekonomikos pulsas Utenos apskirtyje

Atlyginimų lygis Utenos rajono savivaldybėje: atsilikimas nuo šalies vidurkio ~300 Eur

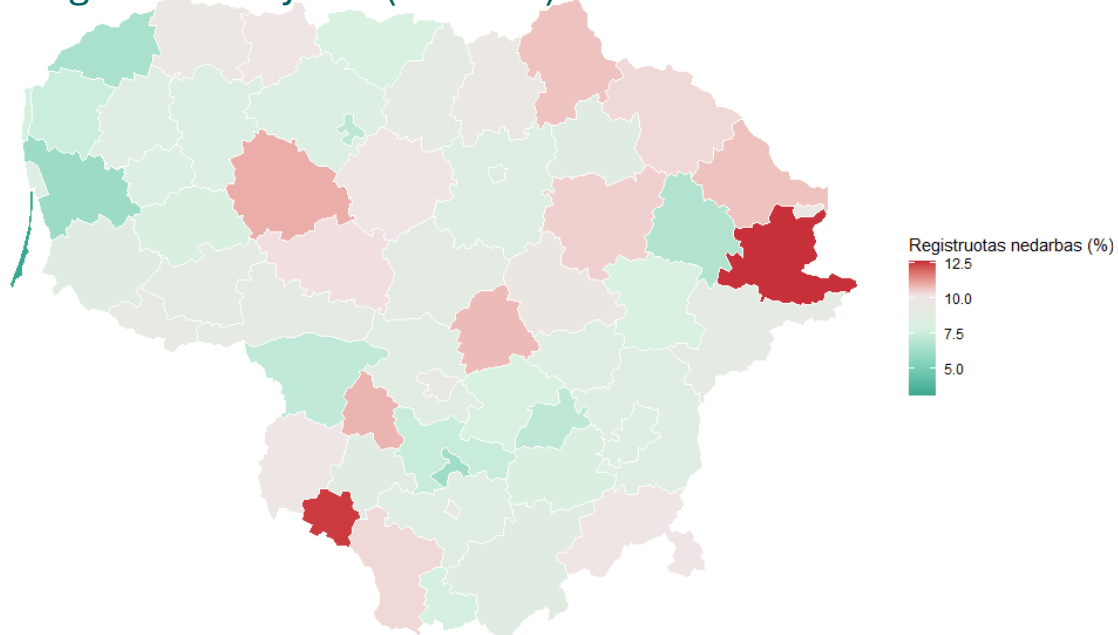
Šaltiniai: VSDfV ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: geltona ir raudona spalva išskirtos Utenos apskrities savivaldybės.

Nedarbo lygis didžiausias Ignalinos r. savivaldybėje Viešasis sektorius dominuoja Zarasų r. savivaldybėje;

Registruotų bedarbių ir darbingo
amžiaus gyventojų santykis

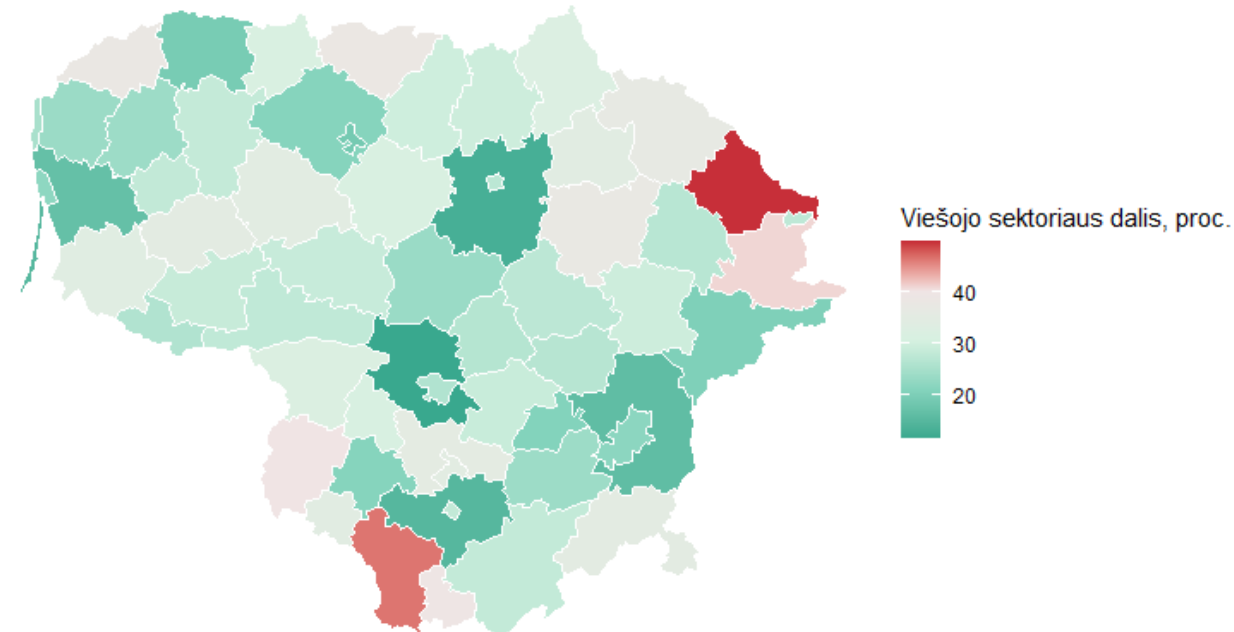
Pagal savivaldybes (2024 m.)

Šaltiniai: VSDfV ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Viešojo sektoriaus apdraustųjų dalis
nuo visų apdraustųjų, proc.

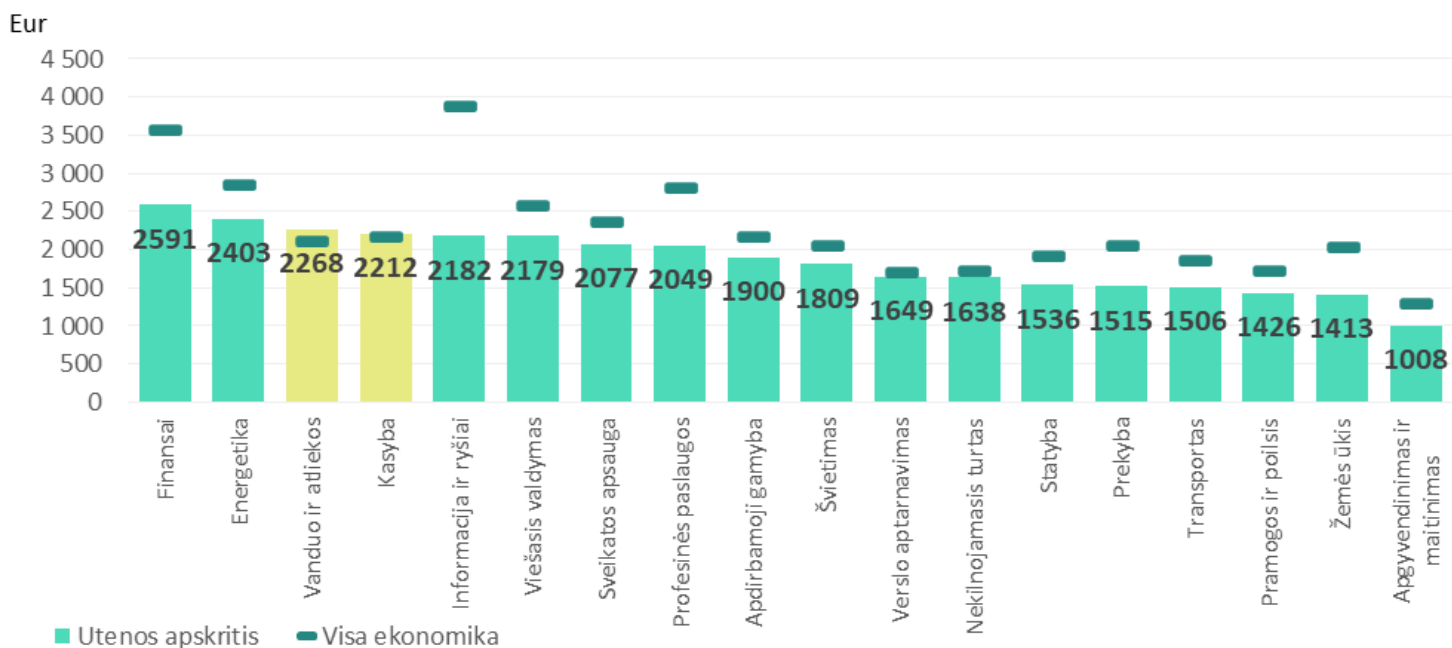
Pagal savivaldybes (2024 m.)

Šaltiniai: VSDfV ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Netolygumai darbo rinkoje: struktūra ir darbo užmokesčio lygiai ekonominėse veiklose

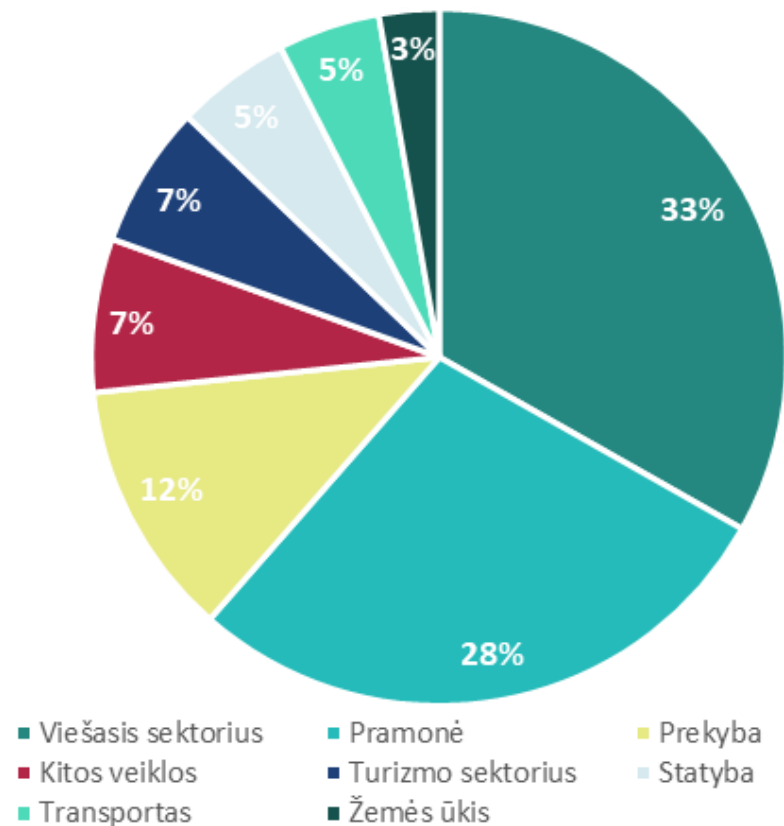
Utenos apskrities vidutinis darbo užmokestis ekonominėse veiklose
2025 m. gegužės mėn.

Šaltiniai: VSDfV ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastabos: Geltona spalva išskirtos ekonominės veiklos, kuriose VDU lenkia šalies vidurkį.

Utenos apskrityje dirbančiųjų struktūra ekonominėse veiklose
2025 m. gegužės mėn.

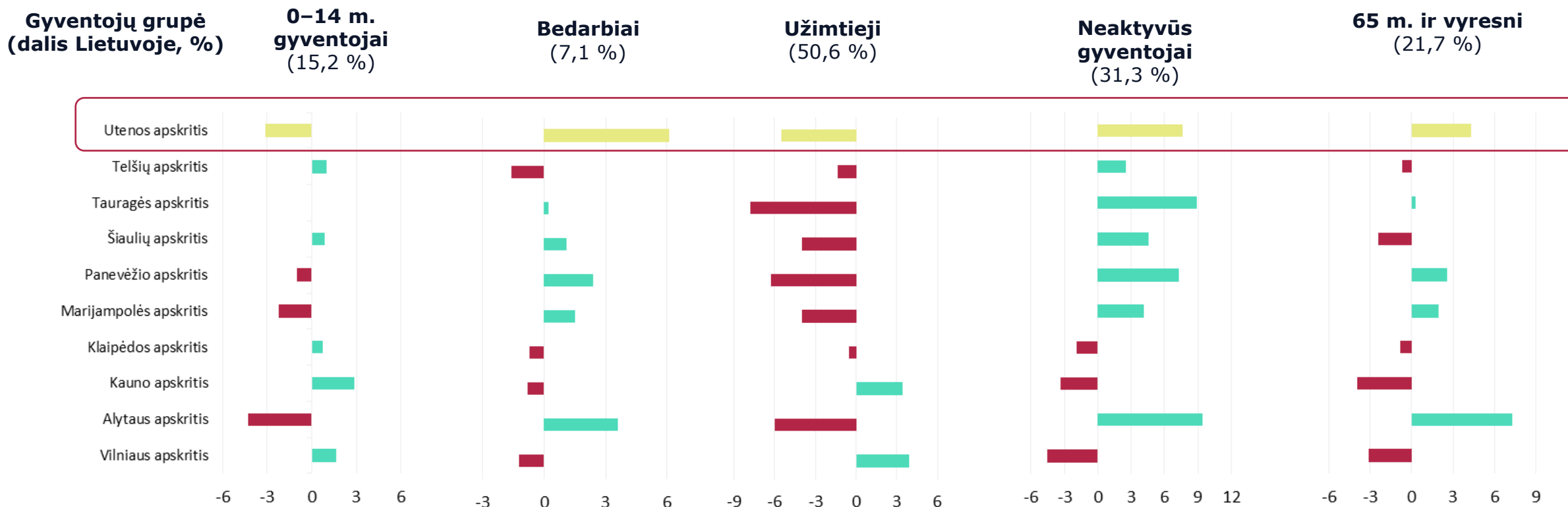

Šaltiniai: *Sodra* ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: viešąjį sektorių apima viešojo valdymo, švietimo ir sveikatos apsaugos veiklos; pramonę apima kasyba, apdirbamoji gamyba, energetika, vanduo ir atliekos; turizmo sektorių apima pramogų ir poilsio, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veiklos.

Utenos apskritis: demografinė situacija atspindi ne tik problemas, bet ir nepanaudotą potencialą

Apskričių atskirų demografinių ir darbo rinkos gyventojų grupių skirtumai, palyginti su Lietuvos vidurkiu 2024 m., proc. punktais (žalia spalva – teigiamas rodiklis, raudona – neigiamas rodiklis, geltona spalva – Utenos apskritis)

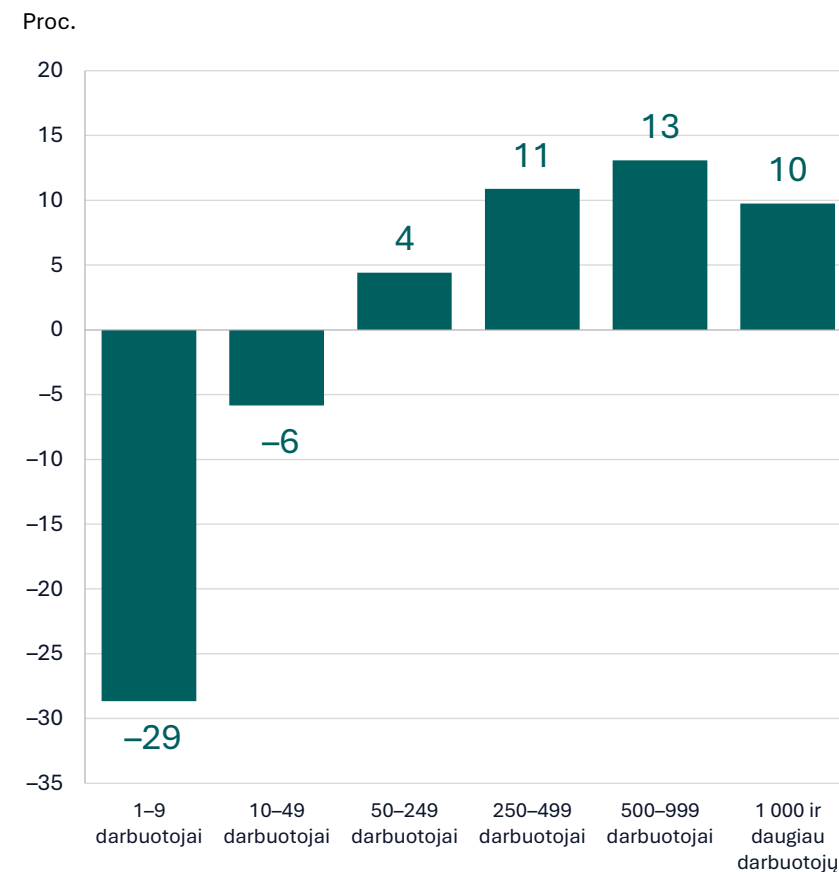

Didesni darbdaviai – aukštesni atlyginimai.

Įmonių ir įstaigų rodikliai (2024 m. duomenys)

Įmonė	Savivaldybė, kurioje registruota	Apdraustųjų skaičius	Įmonėje dirbančių darbuotojų skaičiaus ir apskrities darbuotojų skaičiaus santykis, proc.	Vidutinis darbo užmokestis, Eur
VĮ IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ	Visagino sav.	1558	2,8	2260
BIOVELA-UTENOS MĖSA, UAB	Utenos r. sav.	1244	2,2	1874
UAB "VISAGINO LINIJA"	Visagino sav.	517	0,9	1653
VŠĮ "NACIONALINIS SOCIALINĖS INTEGRACIJOS INSTITUTAS"	Zarasų r. sav.	475	0,9	1210
VŠĮ UTENOS LIGONINĖ	Utenos r. sav.	468	0,8	2264
AB "UTENOS TRIKOTAŽAS"	Utenos r. sav.	433	0,8	1360
UAB "BIKUVOS" PREKYBA	Utenos r. sav.	387	0,7	1494
UTENOS APSKRITIES VYRIAUSIASIS POLICIJOS KOMISARIATAS	Utenos r. sav.	386	0,7	2346
UAB "ŠVYTURYS-UTENOS ALUS"	Utenos r. sav.	369	0,7	3562

Darbo užmokesčio lygis pagal įmonių darbuotojų skaičių (palyginti su VDU Lietuvoje, 2014–2024 m.), proc. p.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

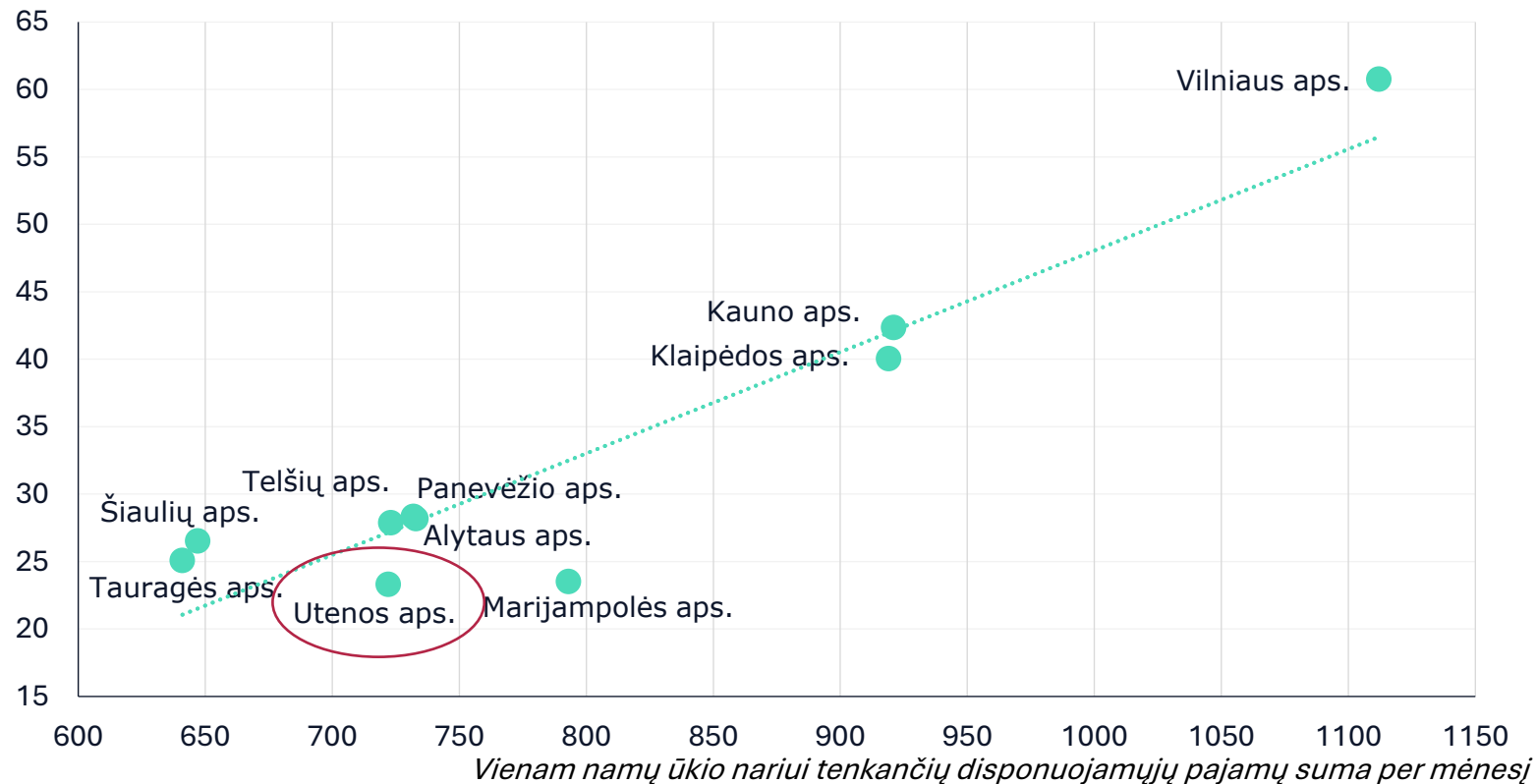
Šaltiniai: Sodra, Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastabos: duomenys apima 2024 m.. Žaliai pažymėtos įmonės, kurių vidutinis darbo užmokestis (VDU) viršija Lietuvos VDU, raudonai – nesiekia Lietuvos VDU.

Augančios rajono gyventojų pajamos skatina ir SVV verslo plėtrą

SVV įmonių skaičiaus ir gyventojų pajamų ryšys 2024 m.

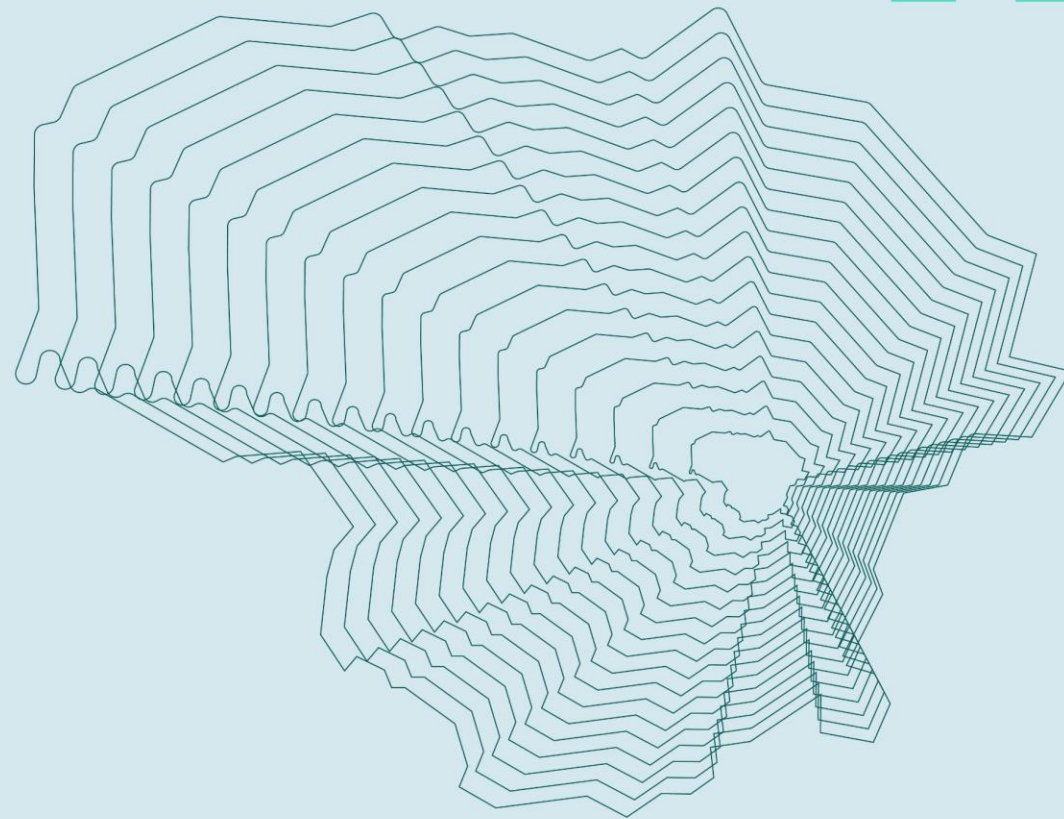
SVV įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų

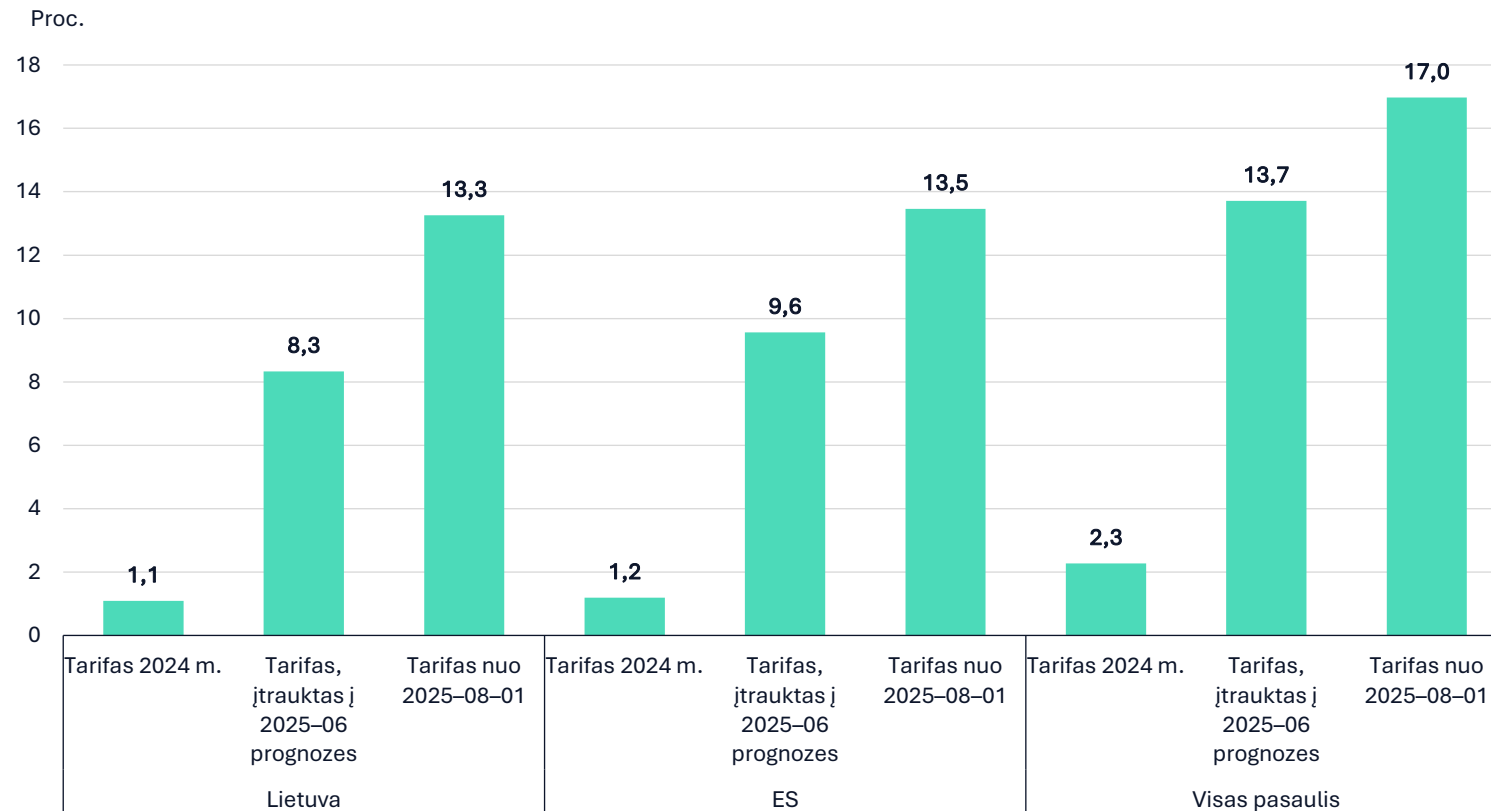
Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Priimtų sprendimų poveikis prognozėms

Efektyvieji JAV muitų tarifai, taikomi prekių importui

Tarifų poveikis Lietuvos ekonomikos raidai

Akumuluotas poveikis Lietuvos BVP augimui 2025–2027 m., p. p.	Akumuluotas poveikis Lietuvos infliacijai 2025–2027 m., p. p.
---	---

Birželio mėn. prognozės

–0,2

–0,0

Rugsėjo mėn. prognozės

–0,3

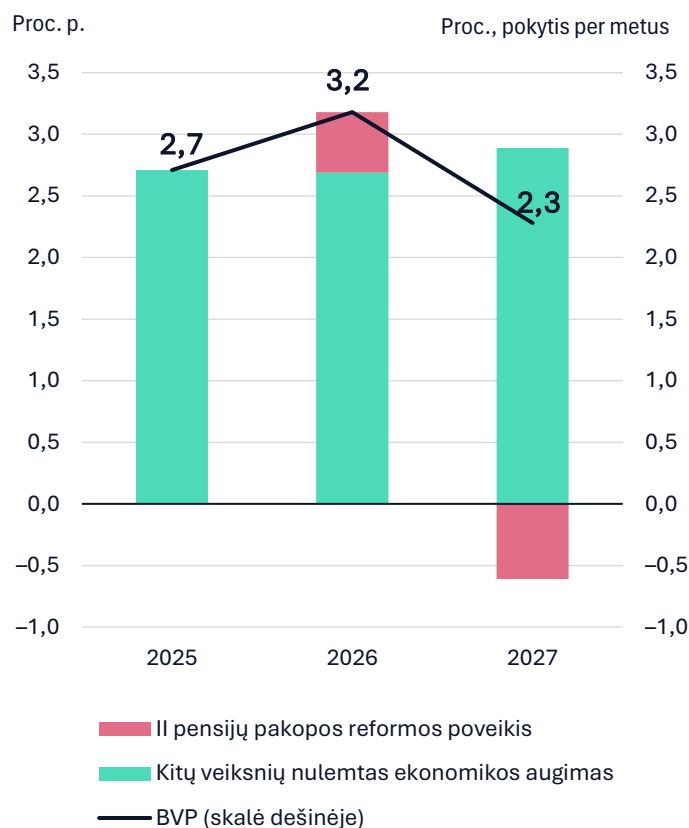
–0,0

II pensijų pakopos reforma pakurstys augimą 2026-aisiais, ilgalaikio poveikio ekonomikos augimui nepadarys

Prielaidos

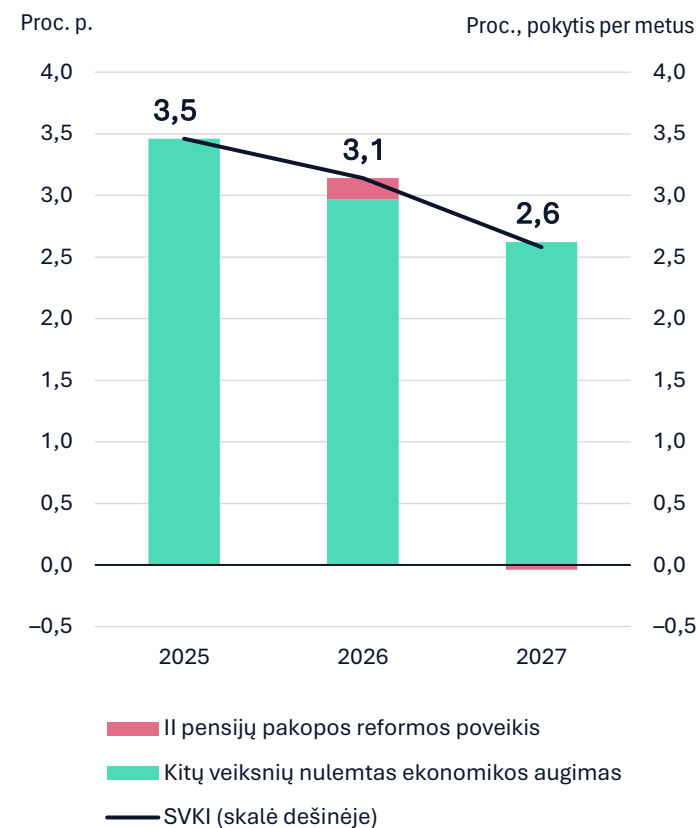
- **II pensijų pakopos dalyviai lėšas atsiims per dvi bangas:**
 - 2026 m. pirmąjį pusmetį
 - 2027 m. antrąjį pusmetį
- Per pirmąją bangą iš II pensijų pakopos pasitrauks 20 proc. dalyvių – namų ūkiai gaus 1,13 mlrd. eurų pajamų
- Tarp tų asmenų, kurie atsiims lėšas, 90 proc. bus finansiškai apriboti asmenys, o 10 proc. – finansinę laisvę turintys asmenys
- Kol kas nedaroma prielaidų dėl lėšų atsiėmimo 2027 m.

BVP raidos prognozė

Šaltiniai: Lietuvos banko skaičiavimai.

Inflacijos raidos prognozė

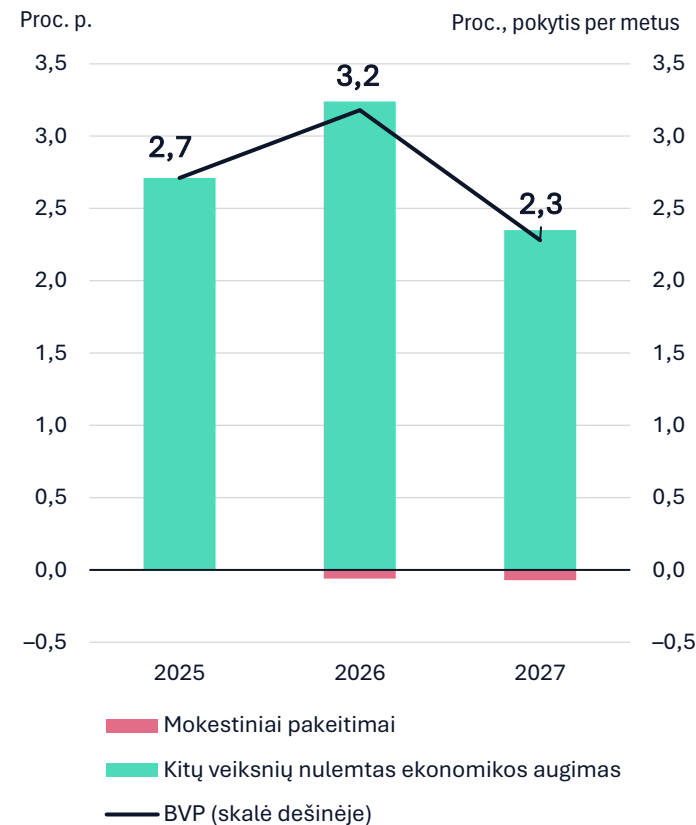
Šaltiniai: Lietuvos banko skaičiavimai.

Mokesčių pakeitimai padidins kainas, poveikis ekonomikos raidai bus nedidelis

Prielaidos

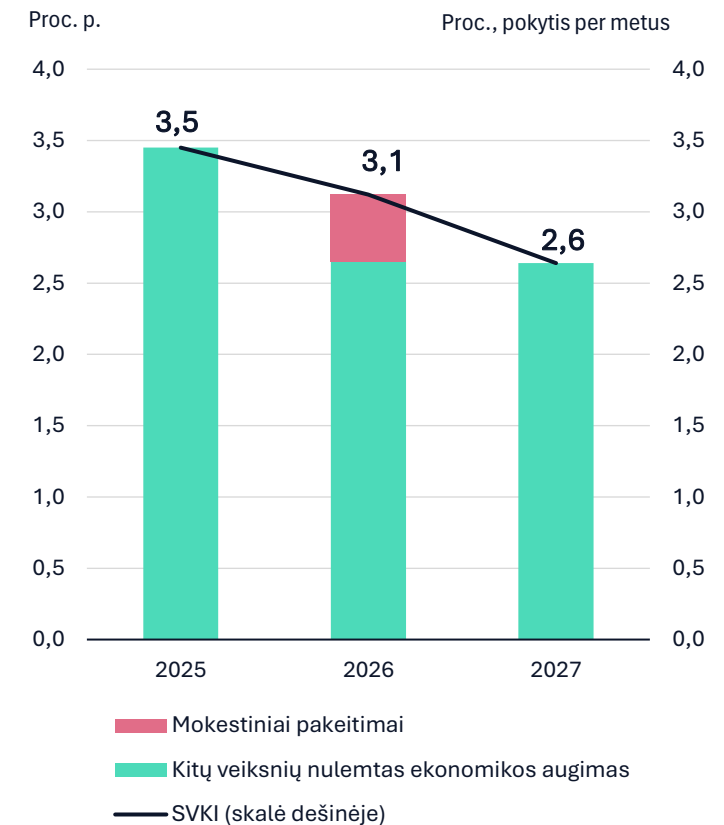
- Pakeitimų poveikis ekonominiam aktyvumui bus juntamas 2026–2029 m.
- Vertinamas tik būsimų mokesčių pakeitimų poveikis
- Neatsižvelgiama į tai, kur ir kada mokesčių pajamos bus panaudotos

BVP raidos prognozė

Šaltiniai: Lietuvos banko skaičiavimai.

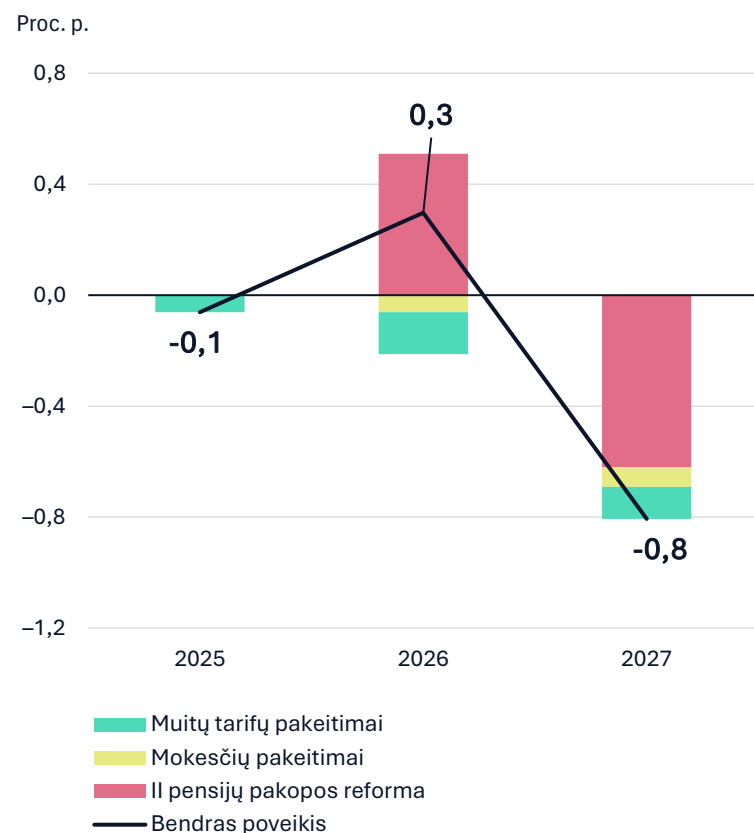
Inflacijos raidos prognozė

Šaltiniai: Lietuvos banko skaičiavimai.

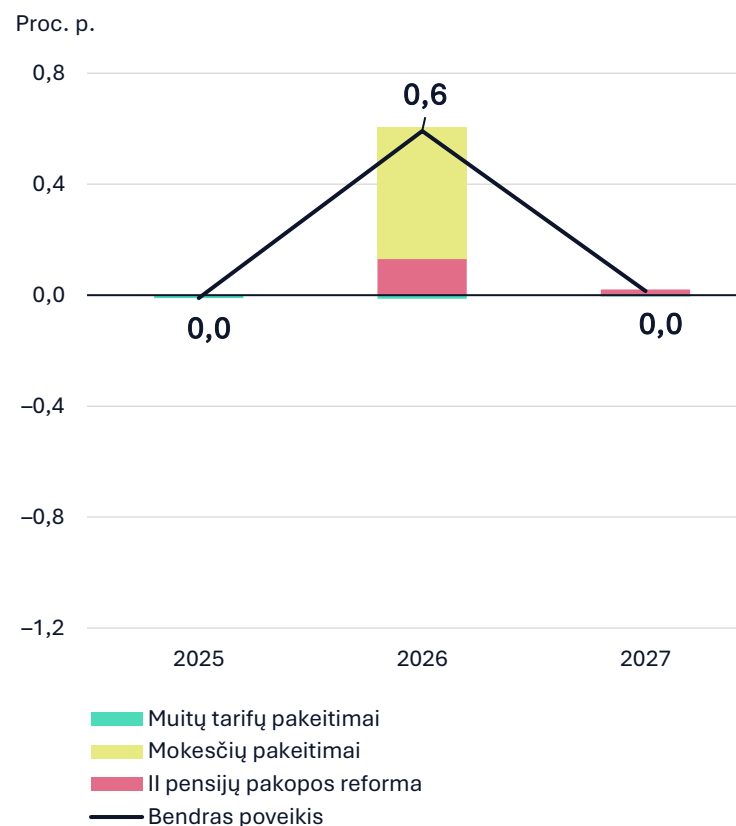
Muitai, mokesčiai, reformos – banguojantis BVP, kylančios kainos

Poveikis realiojo BVP raidai

Šaltiniai: Lietuvos banko skaičiavimai.

Poveikis infliacijos raidai

Šaltiniai: Lietuvos banko skaičiavimai.

- **BVP raidai** didžiausią poveikį darys **II pensijų pakopos reforma, mokestinių pakeitimų** poveikis bus ribotas
- Akumuliuotai didesnį poveikį ūkio aktyvumui turės **muitai**
- **Infliacijos raidą** reikšmingai veiks **mokesčių pakeitimai**
- Dėl vidaus ir išorės politinių sprendimų 2025–2027 m. Lietuvos **realusis BVP paaugs 0,6 proc. p. mažiau, o kainos bus 0,6 proc. p. didesnės**

Pagrindinių makroekonominių rodiklių prognozės

	2025 m. rugsėjis (2025 m. birželis)				
	2023	2024	2025	2026	2027
Ekonominis aktyvumas (% , pokytis per metus)					
Realusis BVP	0,4	2,7	2,7 (2,8)	3,2 (2,8)	2,3 (2,9)
Privatusis vartojimas	-0,3	3,6	2,2 (3,8)	6,0 (4,0)	0,8 (3,7)
Valdžios sektoriaus vartojimas	-0,2	1,1	0,9 (0,5)	0,1 (0,1)	0,1 (0,1)
Investicijos	9,3	-1,1	5,7 (6,9)	5,4 (5,2)	3,1 (3,5)
Eksportas	-3,4	2,1	3,8 (3,3)	2,0 (2,7)	3,4 (3,5)
Importas	-5,3	2,4	5,2 (6,9)	3,4 (2,8)	2,5 (3,5)
Darbo rinka					
Nedarbo lygis (%)	6,9	7,1	7,1 (6,7)	6,6 (6,6)	6,5 (6,5)
Užimtumas (% , pokytis per metus)	1,4	1,7	-0,2 (0,3)	0,1 (-0,3)	-0,3 (-0,2)
Kainos ir sąnaudos (% , pokytis per metus)					
Darbo užmokestis	12,6	10,2	8,2 (8,7)	8,9 (8,3)	6,9 (7,7)
SVKI	8,7	0,9	3,5 (3,3)	3,1 (2,5)	2,6 (2,6)

Prognozių akcentai:

- **Vidaus ir išorės politiniai sprendimai** turės reikšmingos įtakos ekonomikos dinamikai:
 - **BVP raidai** didžiausią poveikį darys **II pensijų pakopos reforma**
 - **akumuliuotai** didesnį poveikį ūkio aktyvumui turės **mutai**
- **Infliacija** tiek šiais, tiek kitais metais **išliks padidėjusi**:
 - **Mokestiniai pakeitimai** ir **II pensijų pakopos** reformos lemia pastebimai didesnes kainų augimo kitais metais prognozes
- **Besinormalizuojanti padėtis darbo rinkoje** slopins infliacinį spaudimą, tačiau **namų ūkių perkamoji** nenustos augti

Esminiai momentai

- Trumpam prislopęs, Lietuvos ekonomikos augimas turėtų vėl sustiprėti
- Slopstantis ekonomikos augimas mažina įtampas darbo rinkoje – darbo užmokesčio augimas bus tvaresnis
- Besinormalizuojanti padėtis darbo rinkoje slopins infliacinį spaudimą, tačiau namų ūkių perkamoji nenustos augti
- BVP raidai didžiausią poveikį darys II pensijų pakopos reforma, akumuliuotai didesnę poveikį turės muitai
- Konkurencija iš Kinijos gali kelti riziką tolesnei lietuviškų prekių eksportui. Svarbu užtikrinti investicijų ir našumo augimą

International Conference

PRODUCTIVITY, CONVERGENCE, AND COMPETITIVENESS IN EUROPE:

A Focus on Small Open Economies

25-26 SEPTEMBER

Martynas Mažvydas
National Library of Lithuania, Vilnius

LB LIETUVOS
BANKAS
EUROSISTEMA

CompNet
The Competitiveness Research Network

IWH

CEPR